MUTLU KÜÇÜK KIZ

BELMA AKSUN

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

/ otukennesriyat

YAYIN NU: 2401
EDEBÎ ESERLER: 1201

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-8838-07-7

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
Koşuyolu Mah. Mahmut Yesari Cad. Nu: 76 • 34718 Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 546 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ayşegül Büşra Paksoy

Kapak Tasarımı: Mahmut Doğan

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: Çınar Matbaacılık

Baskı: Ötüken Neşriyat A.Ş.
Koşuyolu Mah. Mahmut Yesari Cad. Nu: 76
Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 546 03 50
Sertifika Nu: 49269

İstanbul - 2026

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Belma Aksun: 1938 yılında Konya'da doğdu. Konya Kız Öğretmen Okulu'nu bitirdi. Gazeteciliğe *Tercüman* gazetesinde başladı. Yaklaşık yirmi yıl boyunca yazılı basında ilk kez düzenli olarak her gün yayımlanan kadın köşesi olan "A'dan Z'ye Kadın ve Ev"i hazırladı. Bunun yanı sıra araştırma yazıları yazdı: "Dünya Kadınları", "Kadınlarımız". Sovyetlerin çökmekte olduğunu dünyaya ilk kez haber veren Hélène Carrèrre d'Encausse'un *Çatırdayan İmparatorluk* adlı eserini tercüme etti ve *Tercüman* gazetesinde tefrika edildi. Basında yankı uyandıran "Uzak Komşumuz Suriye" ve "Selam Para Kelam Para, Merhaba Amerika" röportajlarını kaleme aldı. *Tercüman Kadın Ansiklopedisi*, *Tercüman Görgü Ansiklopedisi*, *Tercüman-Altıntabak Büyük Yemek Ansiklopedisi*'nin genel koordinatörlüğünü yaptı. Belma Aksun, yirmi yılı aşkın süre *Tercüman* gazetesinde çalışmış, sürekli basın kartı sahibi bir gazetecidir. İngilizce, İtalyanca ve Fransızca olmak üzere üç yabancı dil bilen yazarın telif ve tercüme eserleri bulunmaktadır.

Telif eserleri:

- *Yaşama Sanatı Görgü*, Tur Yayınları, 1980.
- *Sağlıklı Beslenme ve Diyet Sağlığınız Çatalınızın Ucunda*, Damla Yayınları, 2002.
- *Keşke* (Hikâyeler), Ötüken Neşriyat, 2009.
- *Bir Millet Mistiği: Ziya Nur Aksun*, Ötüken Neşriyat, 2013.
- *Yaşlılığa Methiye*, Ötüken Neşriyat, 2014.
- *Sadece Yaprak Döktük*, Ötüken Neşriyat, 2017.
- *Yaşamayı Bilme Sanatı*: Görgü, Ötüken Neşriyat, 2018.
- *Biz İmparatorluk Geçmişimizi Hiç Unutmadık ki*, Ötüken Neşriyat, 2022.
- *Yalnızlığa Methiye*, Ötüken Neşriyat, 2024.

Tercümeleri:

- *Lejyon*, William Peter Blatty, İnkılap Yayınevi, 1984.
- *Samson'un Tercihi: İsrail, Amerika ve Bomba*, Seymour M. Hersh, Beyan Yayınları, 1992.
- *Tunuslu Hayrettin Paşa'nın Hatıraları,* Muhammed Salah Mzali, Jean Pignon, Nehir Yayınları, 1997.
- *…Ve Sonra Hiç Kalmadı*, Erik Frank Russel, Metis, 1995.
- *Mevki Uygarlığı*, Robert Sheckley, Metis, 1995.
- *Robinson Crusoe,* Daniel Defoe, Ötüken Neşriyat, 2014.
- *Nerrantsula*, Panait Istrati, Ötüken Neşriyat, 2018.
- *Goriot Baba,* Honore de Balzac, Ötüken Neşriyat, 2020.
- *Dorian Gray'in Portresi*, Oscar Wilde, Ötüken Neşriyat, 2020.
- *Baragan'ın Devedikenleri,* Panait Istrati, Ötüken Neşriyat, 2021.
- *Kırmızı ve Siyah*, Stendhal, Ötüken Neşriyat, 2021.
- *Köy Hekimi*, Honore de Balzac, Ötüken Neşriyat, 2023.

İÇİNDEKİLER

NEDEN "MUTLU KÜÇÜK KIZ"? / 11

MUTLU KÜÇÜK KIZ / 13

ÖDEŞMENİN YOLU / 95

GÜN BATIMI / 99

BİR SÖZ UĞRUNA / 102

İSTANBUL'DA YAŞAMAK / 105

GÖÇMEN NİNE / 107

YENİ AYAKKABI / 110

KIRMIZI PALTOLU HAYAL / 113

HEMŞEHRİ / 117

YILLANMIŞ AĞAÇ GİBİ / 119

HASET / 121

EVCEĞİZİM YERCEĞİZİM,
SEN BİLİRSİN HALCEĞİZİM / 124

BUDALA / 126

KIZ ÇOCUĞU, N'OLACAK! / 132

HER KIŞIN SONU BAHARDIR / 135

İSTANBUL ŞARKILARI / 138

BALIKÇI / 140

KÜÇÜK İLANLAR / 142

YANILTMAYAN SEZGİLER / 145

KENDİNDEN UTANMANIN DAYANILMAZ AĞIRLIĞI / 148

ÇALINMIŞ ANLAR / 151

ÇİTLENBİK / 154

YILDIZLAR BAYRAM ETTİ O GECE / 156

TANDIR EKMEĞİ / 158
HACI TEYZENİN ŞANSINA / 161
SABAH TELAŞI / 163
PAZAR GEZİNTİSİ / 165
FIRTINA SONRASI / 168
BEYAZ GÜL / 170
BEKLEYİŞ / 173
AH, ŞU İHTİYARLIK! / 175
MUTLULUĞUN RESMİ / 177
YALAN / 180
GECİKMİŞ BİR DERS / 183
"HE" DE DE, OLSUN BİTSİN! / 186
MİSAFİR ODASI / 189
HALANIN MİSAFİRLİĞİ / 191
DALINDAN KOPARILMIŞ ÇİÇEK GİBİ / 198
HUZUR / 204
SON BİR ŞANS DAHA / 208
YAĞMURLU BİR GÜNDÜ / 212
ALAKARANLIĞIN BÜYÜSÜ / 215
HEDİYENİN BÖYLESİ / 218
EN GÜZELDEN DAHA GÜZEL / 221
BENCİLLİĞİN DİK ÂLÂSI / 224
SUÇLU GİBİ / 228
ÖFKE / 232
HUYSUZ MİSAFİR / 234
SOPRANO / 237
KUM TANELERİ / 239
DAMADIN BÖYLESİ, DOSTLAR BAŞINA! / 244
NAFTALİN KOKUSU / 248
SİLAH YERİNE NARA ATIN BARİ… / 250

SINIF ARKADAŞLARI / 253
YALNIZLIK / 257
KÜÇÜK MUTLULUKLAR / 261
IŞIKLI PENCERE / 265

MESELA DEDİK…

ÇİÇEKLER SOLDU AMA ATMAYA KIYAMADIM / 271
ASLA TEK ÇOCUKLA YETİNMEYİN / 274
TARİHE NOT DÜŞMEK / 279
BİR KEZ GÖNÜL YIKTIN İSE… / 283
SOYKIRIMCI BİR KÖŞE YAZARINA AÇIK MEKTUP / 289
MİNNET, TAŞINMASI AĞIR BİR YÜKTÜR / 294
SAF KAN ARAP ATI MİSALİ / 297
GÜLMEDEN GEÇİRİLMİŞ BİR GÜN,
KAYBEDİLMİŞ BİR GÜNDÜR / 300
AŞURENİN SIRLARI / 303
AİLE HAYATINDA MUTLU BİR OLAY:
SÜNNET DÜĞÜNÜ / 305
MEĞER HERKESİN BİR HİKÂYESİ VARMIŞ / 310
OSMANLI'DA ŞEHZADE SÜNNETLERİ / 311

NEDEN "MUTLU KÜÇÜK KIZ"?

2024 yılının son günleriydi. Bir sabah, gazetenin kitap ekinde okuduğum kitap tanıtma yazısı[1] beni yıllar yıllar öncesine, çocukluğuma götürmüştü… Yazarının, ismini mahkeme yoluyla değiştirecek kadar mutsuz, sanki görülmeyen, kale alınmayan, umutsuz, çok kötü bir çocukluk yaşamış olması beni çok etkilemiş, âdeta altüst olmuştum. Hemcinsimin hüzün dolu, yok sayılmış bir çocuk olmasından; sevilip nazlanarak, hatta şımartılarak yaşayamadığı mahzun, o boynu bükük çocukluğundan çok etkilenmiştim. İçim acıyla dolmuş; buruk, kekremsi, anlatılamaz bir hüzün kaplamıştı yüreğimi…

Şöyle diyordu yazar:

> Kimsesizlik, anne-baba sahibi olmak ya da olmamak değildir. Kimsesizlik; anlaşılamamak, tam olarak sevilmemek, hiçbir zaman kişisel ya da sosyal alanında kimse tarafından tam bir kabulleniş, sahiplenilme ya da koruma görmemek; (…) belki de en tatsızı, hiçbir zaman gerçekten yaşayamamak demektir.
>
> (…)
>
> Bu kitap, sadece bir kız çocuğunun öyküsü değil, aynı zamanda toplumsal yapıda kız çocuklarına gösterilmeyen özen hususunda köklü değişimler yaratmayı hedefleyen, bir anlamda çağrı ve başkaldırıdır. Umudu özgüvenleri ve hürriyetleri ellerinden alınmış kız çocuklarının sesini duyurmak istedim. Mizah duygusunu asla kaybetmeksizin, ötekileştirilen kadınların ve kız çocuklarının yaşadığı zulme dikkat çekiyorum.

---

[1] Kimsesiz Kız Çocuğu, PİA, Mona Kitap, ALFA Basım Yayım, İstanbul, 2024.

Ne kadar harika bir çocukluk yaşadığımı, ne kadar şanslı olduğumu fark ediverdim birden. Ailemin artık yaşamayan her ferdini sevgi, minnet ve hasretle andım. Çünkü ben, çocukluğumu hep mutlulukla hatırlıyorum. İşte bunun için, bir bakıma, bütün kız çocuklarının **kimsesiz olmadıklarının**; tam tersine bazılarının, sevilip önemsendiklerinin, nazlanıp şımartıldıklarının, hatta **ailelerinin kaderine hasbel kader yön verdiklerinin** bilinmesi için, kendi yaşamımdan yola çıkarak yazdım bu kitabı.

Bu çalışmamdan söz ettiğim edebiyat hocası dostum:

- Kitabı da okusaydınız, dedi.

Makul bir tavsiyeydi. Kitabı okumadan ve sadece hayal gücümü tetikleyen tanıtım yazısından etkilenerek kaleme almıştım bu kitabı. Şimdi "İyi ki önceden okumamışım." diye düşünüyor; **bunca hoyrat, sevgisiz bir ortamda yaşayıp dimdik hayatta kalabilen yazarı sevgi ve takdirle anıyorum**.

MUTLU KÜÇÜK KIZ

Dönüşüme girecek evlerimiz hakkında komşum G. Hanım'la konuşurken, bir zamanlar kahve tiryakisi bir çocuk olduğumu söyledim. Hem de coşkuyla. Evet evet, coşkuyla… Kahve söz konusu olduğunda benim sık sık yaptığım bir şeydi bu. Ama artık kahve içmek bana cazip gelmiyor.

Gezi turlarında, herkes kahve saatini iple çekerken, ben âdeta kerhen içiyorum kahveyi. Çayı tercih ediyorum. Belki de eskisi gibi bol şekerli değil de sade içtiğim için. Hoş, zaten şeker üç beyaz canavardan biri ilan edildiğinden beri çayı da artık şekersiz içiyorum ya… Ve de sık sık daha iki yaşında nasıl iflah olmaz bir kahve tiryakisi olduğumu anlatmaktan müthiş zevk alıyorum.

O gün de öyle oldu. Kolay yapılıyor diye tercih ettiğim neskafeyi ikram ederken:

- Biliyor musunuz? dedim. Ben daha iki yaşındayken bir kahve tiryakisiydim. Zira o güne değin zevkle emdiğim memeden hoyrat bir biçimde kesilmiştim.

Ama önce ilk göz ağrımdan, hayatımın ilk ve tek zevki olan memeden nasıl haşince, âdeta bıçakla kesilir gibi yoksun bırakıldığımı anlatmalıyım size. İki yaşına kadar emzirilmek, öyle az buz, çok sık rastlanan bir şey değildir aslında. Her çocuğa nasip olmayacak bir ayrıcalıktır bu. Hele benim gibi, dokuz aylık yürüyüp, halamın deyimiyle "fasih" konuşmaya başlayan tez canlı bir çocuk için…

Yoo yoo, laf olsun, torba dolsun diye söylemiyorum bu erkenden "fasih" konuşma sözünü. Gerçi kız çocuklarının, galat deyimle çeneye yörük yani lafazan, çalçene oldukları, erken konuşmaya başladıkları bilinen bir gerçektir. Ama ben, nur içinde yatsın, rahmetli halam sayesinde dilli düdüğün tekiydim. Zira halam hiç üşenmez bana şiirler,

onun deyişiyle manzumeler öğretirdi. Ben de çabucak ezberler, kimi zaman "istek üzerine" eve gelen misafirlere de sergilerdim bu marifetimi. Hâlâ hatırlarım, mesela bir "Yağmur" manzumesi vardı:

Çıt çıt cama kim vurur?
Ah ne iri damlalar,
Demek dışarda yağmur var.
Yağmur hanım bak bana!
Yasak sana bu oda,
Haydi sen git bahçeye!
Bahçedeki çiçekler,
Seni dört gözle bekler.
Çiçekleri git sula!
Sataşma sağa sola!

Bir de sonradan Samih Rifat'ın olduğunu öğrendiğim "Akdeniz Marşı" vardı.

Yaslı gittim şen geldim,
Aç koynunu ben geldim.
Bana bir yudum su ver,
Çok uzak yoldan geldim.

Yürü ey şanlı gazi,
Kılıcı kanlı gazi,
Meriç seni bekliyor,
Büyük unvanlı gazi.

Korkma açıl şen yurdum,
Dağlara ordu kurdum.
Açık denizlerine,
Süngümle kilit vurdum.

Rüzgârlardan atım var,
Şimşekten kanadım var.
Göğsümde al yazılı,
Gazilik beratım var.

Rüzgâr bana at oldu,
Şimşekler kanat oldu.
Eğilin gökler dedim,
Bulutlar kat kat oldu.

Irmaklar gibi taştım,
Yalçın kayalar aştım.
Hakka şükürler olsun,
Geldim sana ulaştım.

Varsın yansın ocağım,
Kurtuldu al sancağım.
Bayrağımın altında,
Ben hür yaşayacağım.

Deniz deniz Akdeniz,
Suları berrak deniz.
Karşıda yar ağlıyor,
Gideyim bırak deniz.

Açıldı kale yolu,
Göründü Gelibolu.
Bırak beni gideyim,
Orası yasla dolu.

"Yağmur" manzumesini eksiksiz hatırlıyorum ama "Akdeniz Marşı"nın bazı son kıtalarını bölük pörçük… Tamam olsun diye internetten kopya çektim. İnanmayacaksınız ama neredeyse o yaşımda profesyonel (!) olmuştum diyeceğim ama size tevatür, mübalâğa gibi gelecek, biliyorum.

Anlatayım efendim. Evimizin karşısında Tatbikat İlkokulu vardı. Yani Kız Öğretmen Okulu'nun son sınıf öğrencilerinin uygulama için ders vermeye geldikleri okul. Müdürü, öğretmenleri ahbaplarımızdı. Müdür beyler, iki

ev ötemizde oturan, gece gündüz görüştüğümüz dostlarımızdı. Ve ben daha okula bile başlamadan, okulun veliler için düzenlediği, günümüz deyimiyle yıl sonu etkinliğinde (o tarihte müsamere denirdi), öğrencilerin rontlar yapıp şarkı söyleyerek marifetlerini sergiledikleri Kız Öğretmen Okulu'nun sahnesine çıkmış, şiir okumuştum.

Çocuk gözümle bordo renginde kadife perdeli, tüm çevresi sevimli tombik çocuk resimleriyle bezeli muhteşem bir sahneydi. Dört yaşlarında falan olmalıyım. Zira okula beş yaşında başladım. Hiç unutmuyorum, perdeyi aralayıp sahnenin önüne çıkardılar beni. Ben de evde misafirlere yaptığım gibi usulünce selam verip, ezbere bildiğim manzumeyi pür ciddiyet, teklemeden, hem de zerre miktar heyecanlanıp çekinmeden bitamam okudum. Bitince, bir süre içeri gireceğim perde aralığını bulmak için sahnenin önünde döndüm dolandım. Sonra bir el uzandı, beni içeri çekiverdi de kurtuldum.

Seyirciler arasında halamın yanında oturan bir beyefendi:

- Rezalet efendim! demiş. Bu yaştaki çocuğa şiir okutmak!..

Rahmetli halam, adamın taklidini yaparak her vesileyle ballandıra ballandıra defalarca anlatmaktan inanılmaz zevk alırdı. İşte bu yüzden hiç unutmadım.

Dediğim gibi, dört yaşlarında falandım. Zira kayıtsız kuyutsuz kadrosundan, beş yaşında başladım okula. O tarihte okula başlama yaşı sekizdi. Dahası, okula ilk başlayışım da değildi bu. Eylül ayında okullar açıldığında ben de sanki kayıtlı öğrenciymiş gibi önlüğümü giyip beyaz pikeden kolalı yakamı takar, okula giderdim. Benim o tarihte krizet denen ve Sümerbank'ta satılan siyah beyaz pamuk ipliğinden dokunmuş, önünde iki pli, belinde kuşak olan önlüğüm, tahta gibi kolalanmış beyaz pike yakam zaten hazırdı. Okulda hem ağabeyim vardı hem de mahalleden

ablalar, ağabeyler… Okula yeni başlayan çocukların salya sümük ağlamalarına şaşar kalırdım. Birkaç gün okula gider, müfettişler falan gelince:

- Haydi eve git. Annen kahve pişirip göndersin, deyip beni eve yollarlar, o yılki okul maceram orada biterdi.

Yaptıkları Çok Akıllıcaydı

Kahve tiryakiliğimden söz ediyordum. İki yaşına kadar emzirilmek öyle her çocuğa nasip olmayan bir ayrıcalıktır sanırım. Aslında beş çocuk büyütmüş haminnemin yani babaannemin tavsiyesiyle, ağabeyimi ve beni iki yaşına kadar emziren annemin ne denli isabetli, akıllıca bir şey yaptığının sanırım o tarihte kimse farkında değildi. Zira seksen küsur yıl sonra, bugünkü gazetede okuduğum habere göre emzirme, annenin çocuğuna verebileceği en büyük mirası olan bakterilerin transferiymiş ve meğerse sadece çocuğun beslenmesinden ibaret değilmiş. Anne ile bebek arasında muhteşem bir bağ kurulmasını, bebeğin kendini güvende hissetmesini de sağlıyormuş.

Yeni keşfedilen bilgilere göre, anne vücudu emzirirken mutluluk hormonu salgılıyor; sütle birlikte çocuğa bakteri transferi de oluyor; bebek ne kadar uzun süre emzirilirse, sütteki değerli bakterilere sahip olma şansı o kadar yüksek oluyormuş.

Durun daha bitmedi. Bağırsaklarımızın ikinci beynimiz olduğunu artık biliyoruz. Araştırmalar, bağırsaklarımızdaki bakterilerin bizi hastalıklardan koruyabileceğini gösteriyor. Ama bunun için ailemizden aldığımız çok çeşitli bir bakteri florasına sahip olmamız gerekiyor. Bizi hayat boyu sağlıklı kılacak bu bakteriler, annemizden bize, bizden de çocuklarımıza geçiyor. Yani efendim, enhası minhası, uzun sözün kısası, çocuklarımıza bırakacağımız

en değerli miras, işte bu mikrobiyotamız. Çünkü ne kadar çeşitli bakteri varsa, bebek o kadar sağlıklı yaşar. Bununla birlikte uzmanlar, "annenin mikrobiyotası ne kadar sağlıklı ise bebeğinki de o kadar sağlıklı olur." diyorlar.

Doğum anında bebek çeşitli mikroplara maruz kalır ve mikrobiyotası gelişir. Yaşamının ilk birkaç yılında beslenme, çevresel faktörler, antibiyotik kullanımı vb. de dâhil olmak üzere çeşitli faktörlerden etkilenerek, hızlı bir çeşitlenme ve genişleme sürecinden geçer. Çocuk üç yaşına geldiğinde mikrobiyotası, bir yetişkininkine benzemeye başlar, hayatı boyunca da gelişir.

İnanılır gibi değil ama hepimizin mikrobiyotası tıpkı parmak izimiz gibi farklıymış. Elbette hayatımız boyunca onu korumak, kollamak beslenmemize bağlı. Çeşitli ve bol yeşillikli bir beslenmeyi salık veriyorlar, söz gelimi. Bakterilerimizi sağlıklı beslersek, karşılığında güçlü bir bağışıklık sistemine sahip olabilirmişiz.

Oyun Delisiydim ve Tam Bir Sokak Çocuğu

Akşamlara kadar sokakta oynamaktan bıkmazdım. Annemle halam konu komşuya misafirliğe gittiklerinde ben mahalle arkadaşlarımla, halamın deyimiyle *ayakdaşlarımla* oyuna dalardım. Bizim köşe başında olan evin önü kocaman bir meydandı. Aradan bir yol geçerdi; caddeden dar, sokaktan geniş... O günlerde bu kadar çok araba yoktu. Tabii bugünkü gibi pek çok taksi de… Daha çok iki atlı paytonlar vardı gelip geçen. Bir de zaman zaman, silahlı jandarmalar arasında elleri kelepçeli mahkûmlar, hapishaneden hükûmet binasındaki mahkemeye götürülüp getirilirlerdi.

Ne çok oyun bilirdik… Saklambaç, köşe kapmaca, ip atlama, sek sek, kaydırak, biz *hotmiş* derdik, yedi kiremit,